

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУГАЙЦІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ ПРИКАРПАТСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ

Наведено результати вивчення інтенсивності росту і м'ясні якості бугайців різних генотипів української червоно-рябої молочної породи прикарпатського типу при використанні 3/4-кровних плідників на самках різної кровності за голштинською породою.

ПОРОДА, ТИП, ГЕНОТИП, М'ЯСНА ПРОДУКТИВ- НІСТЬ, БУГАЙЦІ

У молочному скотарстві велику увагу приділяють використанню порід з високим генетичним потенціалом для поліпшення молочної продуктивності молочних і молочно-м'ясних порід худоби [1–3].

Важливим завданням сільськогосподарського виробництва в умовах сьогодення є пошук резервів збільшення виробництва тваринницької продукції, особливо яловичини. В Україні основну кількість м'яса великої рогатої худоби одержують від тварин молочних і комбінованих порід і незначну — від спеціалізованої м'ясної худоби, тому при створенні нових молочних порід і типів слід значну увагу приділяти вивченню м'ясної продуктивності тварин [2, 3].

Матеріал і методика досліджень. Особливості росту, відгодівельні та м'ясні якості молодняку української червоно-рябої молочної породи різних генотипів вивчали в умовах племзаводу агрофірми ім. Суворова Чернівецької області. На маточному поголів'ї тривалий час використовували чистопородних голштинських плідників, а в останні роки — 3/4-кровних вітчизняної селекції.

Для проведення досліджень за принципом аналогів було сформовано три групи піддослідного молодняку (по 15 голів у кожній): I — 3/4-кровні за голштинською породою, II — 11/16-кровні,

*Науковий керівник — доктор сільськогосподарських наук, професор Й.З. Сірацький.

III — 5/8-крової. Під контролем тварини перебували від народження до 18-місячного віку. Ріст тварин вивчали зважуванням в основні періоди росту та взяттям промірів. Забійні і м'ясні якості вивчали шляхом проведення контрольного забою бугайців у 18-місячному віці.

Результати досліджень. Результати досліджень свідчать, що є певна особливість у динаміці живої маси, середньодобових та відносних приростів бугайців залежно від частки спадковості за голштинською породою (табл. 1).

1. Динаміка живої маси бугайців

Група	Жива маса, кг						
	При нар.	3 міс.	6 міс.	9 міс.	12 міс.	15 міс.	18 міс.
I	34,9±0,5	122,1±1,0	199,9±1,6	276,5±3,0	350,8±3,9	409,1±1,1	486,5±4,5
II	34,3±0,6	116,9±1,0	191,6±1,4	269,9±2,5	344,9±3,7	401,9±1,4	477,4±4,2
III	34,7±0,5	109,7±1,0	182,9±1,4	262,2±2,2	337,8±3,3	395,7±1,4	466,8±3,9

За живую масою у новонароджених бугайців значних відмінностей не встановлено. У наступні періоди більшу живу масу мали 3/4- і 11/16-крової бугайці порівняно з 5/8-кровними ровесниками: 3 міс. — 12,4 і 5,2 кг, 6 міс. — 17,0 і 8,7, 9 міс. — 6,6 і 7,7, 12 міс. — 5,9 і 7,1, 15 міс. — 7,2 і 6,2 та 18 міс. — 9,1 і 10,6 кг.

Середньодобові прирости за весь період вирощування і відгодівлі в групах становили 771,6; 791,3 і 806,4 г. У період від народження до 6-місячного віку 3/4-крової бугайці за середньодобовими приростами переважали 11/16- і 5/8-кровних відповідно на 34,4—51,1 і 51,1—135,6 г, а від 6- до 12-місячного віку закономірність обернена і різниця дорівнювала відповідно 18,9—7,8 і 30—14,5 г (табл. 2).

2. Зміна середньодобових приростів живої маси бугайців, г

Вікові періоди, міс.	Група		
	I	II	III
0-3	968,9	917,8	833,3
3-6	864,4	830,0	813,3
6-9	851,1	870,0	881,1
9-12	825,5	833,3	840,0
12-15	647,8	633,3	643,3
15-18	860,0	850,0	790,0
0-18	806,4	791,3	771,6

3. Зміна відносних приростів живої маси бугайців, %

Вікові періоди, міс.	Група		
	I	II	III
0-3	111,1	108,7	103,9
3-6	48,3	48,4	50,0
6-9	32,2	33,9	35,6
9-12	23,7	24,4	25,2
12-15	15,3	15,3	15,8
15-18	17,3	17,2	16,5

У період від 12- до 18-місячного віку 3/4-кровні бугайці за абсолютною швидкістю росту переважають своїх 11/16- і 5/8-кровних ровесників (табл. 3).

Більш високі абсолютні та відносні прирости живої маси у 3/4- і 11/16-кровних бугайців свідчать про підвищену інтенсивність їхнього росту порівняно з 5/8-кровними ровесниками. Тварини цих груп переважали останніх також за більшими лінійними промірами та індексами будови тіла.

За передзабійною оцінкою на м'ясокомбінаті усі тварини були зараховані до вищесередньої вгодованості, а туші після забою — до першої категорії. Бугайці 3/4-кровні характеризувалися вищою масою перед забоєм (497,8 кг), масою туші (255 кг), забійною масою (276,2 кг), виходом туші (51,3%) і забійним виходом (55,5%) порівняно з 11/16- і 5/8-кровними ровесниками (табл. 4).

4. Результати контрольного забою бугайців

Показники	Група		
	I	II	III
Жива маса перед забоєм, кг	497,8±1,85	488,2±2,43	477,2±1,95
Маса туші, кг	255,0±2,94	246,0±1,69	240,0±1,58
Забійна маса, кг	276,2±2,86	262,4±3,25	255,4±1,79
Забійний вихід, %	55,5	53,7	53,5
Вихід туші, %	51,3	50,4	50,3

Ця перевага становила відповідно 9,6 і 20,6 кг, 9 і 15 кг, 13,8 і 20,8 кг, 0,9 і 1,0%, 1,8 і 2,0%. Відмінність між 11/16- і 5/8-кровними бугайцями за названими вище показниками становила відповідно 11, 6, 7 кг, 0,1 і 0,2% на користь перших.

Висновки. Використання 3/4-кровних за голштинською породою бугаїв-плідників на самках різної кровності (1/2, 5/8, 3/4) в умовах Буковини підвищує енергію росту бугайців, поліпшує

м'ясні якості. Вищою інтенсивністю росту, кращими забійними якостями характеризуються 3/4- і 11/16-кровні тварини.

1. *Зубець М.В.* Наукові тенденції породоутворення в скотарстві України // Вісник аграрної науки. — 1994. — С. 74–83.

2. *Хаврук О.Ф.* Розроблення методів та виведення української червоно-робої молочної породи : Автореф. дис. ... д-ра с.-г. наук. — с. Чубинське, 1996. — 58 с.

3. *Прудов А.И., Дунин И.М.* Использование голштинской породы для интенсификации селекции молочного скота. — М.: Нива России, 1992. — 191 с.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Особенности роста и мясная продуктивность бычков разных генотипов прикарпатского типа украинской красно-пестрой молочной породы. *Б.В. Москалюк.* Институт разведения и генетики животных УААН.

Резюме. *Приведены результаты изучения интенсивности роста и мясные качества бычков разных генотипов украинской красно-пестрой молочной породы прикарпатского типа при использовании 3/4-кровных производителей на самках разной кровности по голштинской породе.*

The growth peculiarities and beef productivity of bulls in different genetic types of red and particoloured dairy Pre-Carpathian cattle. *B.V. Moskaljuk.* The Institute of animal breeding and genetics UAAS.

Summary. *The article deals with the results of growth intensity studing and beef qualities of bulls in different genetic types of the Ukrainian red and particoloured dairy Pre-Carpathian cattle using 3/4 sires with different pedigree Holstein cows.*